

สารน่ารู้เรื่องน้ำ

กรมทรัพยากรน้ำ
ประเทศไทย

อุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม

เขตห้ามล่าสัตว์ป่าหมู่เกาะลิบง - ปากน้ำตรัง

“สารน่ารู้เรื่องน้ำ” ในเดือนนี้นำเสนอเรื่องราวของพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระหว่างประเทศ (Ramsar sites) แห่งที่ 7 ของประเทศไทย คือ อุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม เขตห้ามล่าสัตว์ป่าหมู่เกาะลิบง - ปากน้ำตรัง ได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นลำดับที่ 1182 ในวันที่ 14 สิงหาคม 2545 ซึ่งผู้อ่านจะได้ทราบข้อมูลที่น่าสนใจ เช่น กำแพงที่ตั้ง สถานภาพทางกายภาพและทางชีวภาพ คุณค่าและการใช้ประโยชน์ ฯลฯ แล้วกลับมาพบกันใหม่ในเดือนหน้ากับเรื่องราวดีๆ มีประโยชน์ใน “สารน่ารู้เรื่องน้ำ” กันนะคะ

31 ตุลาคม 2566

ลักษณะทั่วไป

ขอบเขตและที่ตั้ง

พื้นที่ชุ่มน้ำอุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม-
เขตห้ามล่าสัตว์ป่าหมู่เกาะลิบง-ปากน้ำตรัง
ครอบคลุมพื้นที่ตำบลนาเกลือ ตำบลลิบง
ตำบลหาดสำราญ อำเภอสิเกา อำเภอ
ปะเหลียน อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง
มีพื้นที่ 414,456.3 ไร่ หรือ 66,313 เฮกตาร์

สถานภาพทางกายภาพ

ลักษณะภูมิประเทศประกอบด้วยแม่น้ำ ปากแม่น้ำ
และชายฝั่ง มีความหลากหลายของระบบนิเวศและความ
หลากหลายทางชีวภาพสูง ประกอบด้วย ป่าชายเลน
แหล่งน้ำกร่อย ชายหาด หาดหิน แนวปะการัง และหญ้า
ทะเล เป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของชนิดพันธุ์ที่หายากและ
อยู่ในสถานภาพถูกคุกคามหลายชนิด

การใช้ประโยชน์ที่ดินโดยรอบพื้นที่ชุ่มน้ำ ส่วนใหญ่
เป็นพื้นที่ป่าพรุ เนื้อที่ 171,054 ไร่ (คิดเป็นร้อยละ 35.59
ของพื้นที่ทั้งหมด) รองลงมาคือ ไม้ผล มีเนื้อที่ 136,273 ไร่
พื้นที่ที่เหลือเป็นนาข้าว ไม้ยืนต้น ชุมชนและสิ่งก่อสร้าง
ทุ่งหญ้า ที่ลุ่ม

สถานภาพทางชีวภาพ

ทรัพยากรป่าไม้

พบพรรณไม้ รวม 361 ชนิด จาก 278 สกุล 103 วงศ์ เป็นพรรณไม้ที่นำเข้าไปปลูก เช่น มะม่วงหิมพานต์ หูกวาง หางนกยูงฝรั่ง กระถินณรงค์ ปาล์มน้ำมัน ฯลฯ พบพืชหายากที่มีความสำคัญต่อการอนุรักษ์ระดับชาติ ได้แก่ นมแมว และจิกเล พบพืชต่างถิ่นที่รุกรานรายการ 1 เช่น หงอนไก่ไทย สาบเสือ หญ้ายาง ฯลฯ พบพืชต่างถิ่นที่รุกรานรายการ 2 ได้แก่ ผักขมหนาม และตะขบฝรั่ง

ทรัพยากรสัตว์ป่า

พบสัตว์ป่าที่ได้รับการจัดสถานภาพการอนุรักษ์ ทั้งสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม เช่น ค่างแว่นถิ่นใต้ นากใหญ่ขนเรียบ โลมาปากขวด พะยูน เลียงผา เสือไฟ ฯลฯ สัตว์จำพวกนก เช่น นกทะเล ขาเขียววลายจุด นกกระสาคอดำ นกตะกรุม และสัตว์เลื้อยคลาน ได้แก่ งูจงอาง เต่าตะนุ เต่าหีบ เต่ากระ เต่าบัว และเต่าหญ้า

ทรัพยากรปลา

พบปลาที่มีแนวโน้มใกล้สูญพันธุ์ ได้แก่ ปลากระเบนบัว ปลาฉลามหูดำ ปลาดุกอุย ชนิดที่ถูกคุกคามในแหล่งที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติ ได้แก่ ปลากระรังปากแม่น้ำ นอกจากนี้ ยังพบปลาชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกรานแล้ว คือ ปลาหมอเทศ และปลานิล

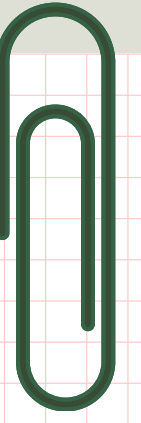
ทรัพยากรปะการังและหญาทะเล

แนวปะการังมีสถานภาพตีปานกลาง และมีเสียหาย พิจารณาสถานภาพตาม IUCN ปะการังที่มีสถานภาพใกล้ถูกคุกคาม ได้แก่ ปะการังดาวใหญ่ และปะการังกลุ่มที่เป็นกังวลน้อย ได้แก่ ปะการังโขด ซึ่งปกคลุมพื้นที่ชุ่มน้ำมากที่สุด (ร้อยละ 50) ที่เหลือปกคลุมพื้นที่กระจัดกระจาย เช่น ปะการังเขากวาง ปะการังช่องเหลี่ยม ปะการังดอกไม้ทะเล ปะการังดอกกระหล่ำ ฯลฯ ด้านสถานภาพหญาทะเลมีความสมบูรณ์ดีบริเวณเกาะมุกด์ ปกคลุมพื้นที่ร้อยละ 50-70 เช่น หญาเงาแคะ, หญาใบพาย, หญาใบสน หรือหญาต้นหอมทะเล

ทรัพยากรสัตว์หน้าดิน

พบปริมาณสัตว์หน้าดินมีความชุกชุมเฉลี่ย 1,674 ตัวต่อตารางเมตร ปริมาณความชุกชุมมากที่สุดอยู่ในไฟลัม Mollusca รองลงมา คือ ไฟลัม Arthropoda และปริมาณความชุกชุมน้อยที่สุดอยู่ในไฟลัม Cnidaria

คุณค่าและการใช้ประโยชน์

www.posttoday.com/politics/572684

ประโยชน์ต่อสัตว์น้ำ

เป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์น้ำ โดยเฉพาะ สัตว์ทะเลหายาก หรือสัตว์พื้นถิ่น แหล่ง หงษ์ทะเล แหล่งอาศัยของพะยูน ซึ่งเป็น สัตว์หายาก โกล้สูญพันธุ์ แหล่งหอยหายาก โกล้จะสูญพันธุ์ เช่น หอยตะเกา และมี ป่าชายเลนที่สมบูรณ์

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.)

ประโยชน์ด้านสังคม

พื้นที่ชุ่มน้ำแห่งนี้มีคุณค่าต่อการดำรง ชีวิตของผู้คนในชุมชน ทั้งทางตรงและ ทางอ้อม ไม่ว่าจะเป็นด้านประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่น เป็นแหล่ง ศึกษาเรียนรู้เชิงธรรมชาติ และการ นันทนาการ

true Travel

ประโยชน์ด้านเศรษฐกิจ

เป็นแหล่งประกอบอาชีพและสร้างรายได้ เช่น การประมง การท่องเที่ยว พบว่ามีการ ขยายตัวทางการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง โดยอุทยานแห่งชาติมีรายได้จากการเก็บ ค่าธรรมเนียมเพิ่มขึ้นทุกปี ทำให้ชุมชนมี รายได้จากการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น ครึ่งเรือน ที่ได้รับประโยชน์จากพื้นที่ชุ่มน้ำมีจำนวน 14,228 ครัวเรือน มูลค่ารวมเท่ากับ 549 ล้านบาท/ปี แบ่งเป็นส่วนที่ได้จากการ ประมง มีมูลค่าเท่ากับ 511.95 ล้านบาท/ปี การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ มีมูลค่าเท่ากับ 2.90 ล้านบาท/ปี และการท่องเที่ยว มีมูลค่า เท่ากับ 34.15 ล้านบาท/ปี

การจัดการ และภัยคุกคาม

การจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำ มีหน่วยงานรับผิดชอบตามอำนาจหน้าที่ ได้แก่ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กรมประมง กรมเจ้าท่า และหน่วยงานท้องถิ่น สำหรับการ บริหารจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำ ด้านการท่องเที่ยวเน้นให้ความรู้ สร้างแหล่งเรียนรู้ และแหล่งอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ โดยเปิดโอกาสให้ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม เช่น จัดตั้งกลุ่มอนุรักษ์ป่าชายเลน กลุ่มอนุรักษ์ปลาพะยูน กลุ่มอนุรักษ์ทะเล กิจกรรมปลูกป่า ปล่อยปลา ปลูกหญ้าทะเล เป็นต้น

ภัยคุกคามที่อาจส่งผลกระทบต่อพื้นที่ เช่น มลภาวะที่ถูกสร้างขึ้น เนื่องจากไม่มีการคัดแยก ขยะครัวเรือน ขยะที่พัดมาจากแม่น้ำตราง และ น้ำเสียจากภาคอุตสาหกรรมส่งผลกระทบต่อ การเพาะเลี้ยงปลาและหอยในกระชัง รวมทั้ง การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ส่งผลให้เกิด การกัดเซาะชายฝั่งบริเวณหาดเจ้าสำราญ และ การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ เป็นต้น